

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра фінансів, банківської справи та страхування

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
(обов'язкова навчальна дисципліна)

Податкова система

Розробник:

Безкровний Олександр, к.е.н., доцент, професор кафедри фінансів, банківської справи та страхування

Полтава 2022 р.

Назва навчальної дисципліни	Податкова система
Місце в індивідуальному навчальному плані здобувача вищої освіти	обов'язкова навчальна дисципліна
Назва структурного підрозділу	Кафедра фінансів, банківської справи та страхування
Контактні дані розробників, які залучені до викладання	<i>Викладач:</i> Безкровний Олександр, к.е.н., доцент <i>Контакти:</i> кб № 2 . (корпус деканату факультету обліку та фінансів) oleksandr.bezkrovnyi@pdaa.edu.ua , +380501352979, https://www.pdaa.edu.ua/people/bezkrovnyy-oleksandr-valentynovych
Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський) рівень
Спеціальність Освітня програма	072 Фінанси, банківська справа та страхування ОПП Фінанси, банківська справа та страхування
Попередні умови для вивчення навчальної дисципліни	Вивчення дисципліни «Податкова система» ґрунтується на знаннях набутих під час вивчення наступних навчальних дисциплін: «Бюджетна система», «Фінанси», «Фінанси підприємств».

Заплановані результати навчання:

Мета вивчення навчальної дисципліни «Податкова система» є вивчення фінансових відносин, пов'язаних з примусовим відчуженням і перерозподілом частини вартості національного продукту з метою формування загальнодержавного фонду грошових ресурсів.

Основні завдання вивчення дисципліни «Податкова система» є засвоєння теоретичних та організаційних основ податкової системи та податкової політики, методики розрахунків, порядку сплати прямих і непрямих податків юридичними та фізичними особами, альтернативних систем оподаткування, діяльності податкових органів.

Компетентності:

загальні (ЗК):

ЗК02. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК07. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК08. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

фахові (спеціальні) (СК):

СК03. Здатність до діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у тому числі бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування).

СК05. Здатність застосовувати знання законодавства у сфері монетарного, фіскального регулювання та регулювання фінансового ринку.

СК08. Здатність виконувати контрольні функції у сфері фінансів, банківської справи та страхування.

Програмні результати навчання:

ПР04. Знати механізм функціонування державних фінансів, у т.ч. бюджетної та податкової систем, фінансів суб'єктів господарювання, фінансів домогосподарств, фінансових ринків, банківської системи та страхування.

ПР05. Володіти методичним інструментарієм діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у т.ч. бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів гос-

подарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування).

ПР11. Володіти методичним інструментарієм здійснення контрольних функцій у сфері фінансів, банківської справи та страхування.

ПР16. Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати.

Програма та структура навчальної дисципліни

Назва теми	Кількість годин				
	Денна форма				
	072ФБССбд_2021стн				
	усього	у тому числі			
л		п	лаб	с.р.	
Тема 1. Сутність і види податків. Податкова система України.	13	2	2		9
Тема 2. Податок на додану вартість	14	4	2		8
Тема 3. Акцизний податок	14	2	2		10
Тема 4. Мито	13	2	2		9
Тема 5. Податок на прибуток підприємств	14	2	4		8
Тема 6. Податок на доходи фізичних осіб	14	2	4		8
Тема 7. Спрощена система оподаткування суб'єктів малого підприємництва	14	2	2		10
Тема 8. Єдиний податок для сільськогосподарських товаровиробників.	14	2	2		10
Тема 9. Рентні платежі	14	4	2		8
Тема 10. Майнове оподаткування	14	2	2		10
Тема 11. Місцеві та інші податки і збори	14	2	2		10
Тема 12. Податкові органи. Податкова політика України.	13	2	2		9
Усього годин	165	28	28		109

Оцінювання результатів навчання

Форми контролю результатів навчання

Програмні результати навчання	Форми контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти						Разом
	Опитування	Виконання вправ на практичних заняттях	Виконання завдань самостійної роботи		Контрольна робота	Екзамен	
			підготовка реферату	виконання індивідуальних завдань			
ПР04	3	15	3	5	7	7	40
ПР05	3	15	3	5	7	7	40
ПР11	2	-	2	-	3	3	10
ПР16	2	-	2	-	3	3	10
Разом	10	30	10	10	20	20	100

Схема нарахування балів з навчальної дисципліни

Назва теми	Форми контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти				Разом	
	опитування	виконання вправ на практичних заняттях	виконання завдань самостійної роботи			контрольна робота ³
			підготовка рефератів ¹	виконання індивідуальних завдань ²		
Тема 1. Сутність і види податків. Податкова система України.	0,5	1,5			2	
Тема 2. Податок на додану вартість	1	4			6	
Тема 3. Акцизний податок	1	2			6	
Тема 4. Мито	1	2				
Тема 5. Податок на прибуток підприємств	1	4			8	
Тема 6. Податок на доходи фізичних осіб	1	4			8	
Тема 7. Спрощена система оподаткування суб'єктів малого підприємництва	1	2			6	
Тема 8. Єдиний податок для сільськогосподарських товаровиробників.	1	2			2	
Тема 9. Рентні платежі	1	3			2	
Тема 10. Майнове оподаткування	0,5	2				
Тема 11. Місцеві та інші податки і збори	0,5	2				
Тема 12. Податкові органи. Податкова політика України.	0,5	1,5				
Підготовка рефератів (теми 1-12)			10		10	
Виконання індивідуальних завдань (теми 2-11)				10	10	
Контрольна робота				20	20	
Всього	10	30	10	10	80	
Екзамен					20	
Разом					100	

¹ протягом семестру здобувачі вищої освіти виконують один реферат (максимум 10 балів) з тем що відносяться до навчальної дисципліни, при цьому бали виставляються окремою позицією наприкінці семестру; ² протягом семестру здобувачі вищої освіти виконують індивідуальні завдання по темах: 2 - 11 навчальної дисципліни (за кожну тему отримуючи максимум 1 бал), при цьому бали виставляються сумарно окремою позицією наприкінці семестру; ³ протягом кожного семестру передбачено написання однієї контрольної роботи (максимум 20 балів), при цьому бали виставляються окремою позицією наприкінці семестру.

Шкала та критерії оцінювання результатів навчання при проведенні поточного контролю успішності здобувачів вищої освіти

Форма оцінювання	Граничні межі балів	Вимоги до знань та умінь
Опитування (теми: 1,10-12 – 0-0,5; теми: 2-9 – 0-1)	0-0,5/1	0,5/1 бал - здобувач вищої освіти отримує за усну відповідь у випадку надання повної чіткої відповіді, що свідчить про високий рівень знання механізмів функціонування державних фі-

Форма оцінювання	Граничні межі балів	Вимоги до знань та умінь
		<p>нансів, у т.ч. податкової системи та володіння методичним інструментарієм діагностики стану податкової системи; 0,25/0,5 балів - здобувач вищої освіти отримує у випадку нечіткої чи неповної відповіді, що свідчить про середній рівень знання механізмів функціонування державних фінансів, у т.ч. податкової системи та володіння методичним інструментарієм діагностики стану податкова системи; 0 балів - здобувач вищої освіти отримує у випадку неготовності здобувача вищої освіти відповідати на поставлене питання, що засвідчує факт незасвоєння теоретичного матеріалу у податковій сфері.</p>
<p>Виконання вправ на практичних заняттях (теми: 1,12 – 0-1,5; теми: 3-4,7-8,10-11 – 0-2; тема 9 – 0-3; теми: 2,5-6 – 0-4)</p>	<p>0-1,5/2/3/4</p>	<p>1,5/2/3/4 бали - здобувач вищої освіти отримує за розв'язані на практичних заняттях задачі у випадку правильного розв'язання задачі та належного її оформлення, що свідчить про високий рівень знання механізмів функціонування державних фінансів, у т.ч. податкової системи та володіння методичним інструментарієм діагностики стану податкова системи; 0,75/1/1-2/1-3 бали – здобувач вищої освіти отримує у випадку наявних незначних методологічних помилок при розв'язуванні завдань, що свідчить про середній рівень знання механізмів функціонування державних фінансів, у т.ч. податкової системи та володіння методичним інструментарієм діагностики стану податкова системи; 0 балів – здобувач вищої освіти отримує у випадку відсутності належно оформлених розв'язаних задач, що свідчить про відсутність знань з приводу організації податкової системи.</p>
<p>Підготовка рефератів (протягом семестру здобувачі вищої освіти виконують один реферат)</p>	<p>0-10</p>	<p>10 балів - здобувач вищої освіти отримує у випадку, коли робота відповідає всім критеріям щодо змісту та оформлення і здобувач вищої освіти здійснив її захист шляхом відповіді на окремі питання викладача, що свідчить про високий рівень здатності до абстрактного мислення, аналізу та синтезу, здатність приймати оптимальні управлінські рішення у податковій сфері; високий рівень здатності використовувати знання й практичні навички щодо особливостей організації державних фінансів у т.ч. податкової системи для прийняття ефективних управлінських рішень; 7-9 балів – здобувач вищої освіти отримує у випадку позитивного захисту реферативної роботи, в якій присутні недоліки в оформленні, що свідчить про середній рівень здатності до абстрактного мислення, аналізу та синтезу; середній рівень здатності використовувати знання й практичні навички щодо особливостей організації державних фінансів у т.ч. податкової системи для прийняття ефективних управлінських рішень; 4-6 балів – здобувач вищої освіти отримує у випадку позитивного захисту реферативної роботи, в якій питання розкриті неповністю, що свідчить про базовий рівень здатності до абстрактного мислення, аналізу та синтезу; базовий рівень здатності використовувати знання й практичні навички щодо особливостей організації державних фінансів у т.ч. податкової системи для прийняття ефективних управлінських рішень;</p>

Форма оцінювання	Граничні межі балів	Вимоги до знань та умінь
		<p>1-3 бали – здобувач вищої освіти отримує у випадку захисту роботи зі значними недоліками в оформленні чи змісті що свідчить про фрагментарний рівень здатності до абстрактного мислення, аналізу та синтезу;</p> <p>0 балів – здобувач вищої освіти отримує у випадку відсутності реферативної роботи чи повної невідповідності реферативної роботи вимогам щодо оформлення та змісту відповідно до одержаного завдання</p>
Виконання індивідуальних завдань	0-1	<p>1 бал – здобувач вищої освіти отримує за виконанні індивідуальні завдання за кожну тему у випадку правильного виконання завдань та належного їх оформлення, що свідчить про високий рівень здатності використовувати знання й практичні навички щодо особливостей організації державних фінансів, у т.ч. податкової системи для прийняття ефективних управлінських рішень;</p> <p>0,5 балів - здобувач вищої освіти отримує за виконанні індивідуальні завдання за кожну тему у випадку наявних незначних методологічних помилок при виконання домашніх завдань, що свідчить про середній рівень здатності використовувати знання й практичні навички щодо особливостей організації державних фінансів, у т.ч. податкової системи для прийняття ефективних управлінських рішень;</p> <p>0 балів – здобувач вищої освіти отримує за виконанні домашні завдання у випадку відсутності належно оформлених домашніх завдань, що свідчить про відсутність знань у податковій системі).</p>
Контрольна робота (підсумкова контрольна робота, яка містить 2 теоретичні питання та 3 задачі)	0-20	<p>2,5 балів - здобувач вищої освіти отримує за кожне теоретичне питання у випадку повного та чіткого його розкриття, що свідчить про високий рівень знання механізмів функціонування державних фінансів, у т.ч. податкової системи та володіння методичним інструментарієм діагностики стану податкова системи;</p> <p>1,5 балів – здобувач вищої освіти отримує за кожне теоретичне питання у випадку наявності окремих недоліків чи неточностей у відповіді на теоретичне питання, що свідчить про середній рівень знання механізмів функціонування державних фінансів, у т.ч. податкової системи та володіння методичним інструментарієм діагностики стану податкова системи;</p> <p>1 бал – здобувач вищої освіти отримує за кожне теоретичне питання у випадку наявності суттєвих недоліків у відповіді чи фрагментарному розкритті теоретичного питання, що свідчить про наявність фрагментарних знань у податковій сфері та базовий рівень знання механізмів функціонування державних фінансів, у т.ч. податкової системи та володіння методичним інструментарієм діагностики стану податкова системи;</p> <p>0 балів – здобувач вищої освіти отримує за кожне теоретичне питання у випадку відсутності відповіді (правильної) на теоретичне питання, що засвідчує факт незасвоєння теоретичного матеріалу у податковій сфері.</p>

Форма оцінювання	Граничні межі балів	Вимоги до знань та умінь
		<p>5 балів – здобувач вищої освіти отримує за виконання задачі чи розв’язування практичної ситуації у випадку повністю правильної методики розв’язання, відсутності помилок в арифметичних розрахунках та належного її оформлення, що свідчить про високий рівень здатності використовувати знання й практичні навички щодо особливостей організації державних фінансів, у т. ч. податкової системи для прийняття ефективних управлінських рішень;</p> <p>3-4 бали – здобувач вищої освіти отримує у випадку наявності арифметичних помилок чи недоліків у оформленні методики розв’язання задачі, що свідчить про середній рівень здатності використовувати знання й практичні навички щодо особливостей організації державних фінансів, у т. ч. податкової системи для прийняття ефективних управлінських рішень;</p> <p>1-2 бали – здобувач вищої освіти отримує у випадку наявності незначних помилок в методиці розв’язання задачі чи значної кількості арифметичних помилок, що свідчить про базовий рівень здатності використовувати знання й практичні навички щодо особливостей організації державних фінансів, у т. ч. податкової системи для прийняття ефективних управлінських рішень;</p> <p>0-1 бал – здобувач вищої освіти отримує у випадку наявності суттєвих помилок у розв’язуванні задачі, що свідчить про наявність фрагментарних знань у податковій сфері;</p> <p>0 балів – у випадку відсутності належно оформлених розв’язаних задач, що свідчить про відсутність практичних навичок з приводу організації податкової системи</p>

Шкала та критерії оцінювання результатів навчання при проведенні підсумкового контролю (екзамен) успішності здобувачів вищої освіти

Вид завдання	Бали	Критерій оцінювання
Теоретичні питання (2 шт.)	0	відсутність відповіді на теоретичне питання, що не дає можливість оцінити формування компетентностей та отримання програмних результатів навчання у здобувача вищої освіти
	1	теоретичне питання розкрито не фрагментарно, що засвідчує факт дуже незначного засвоєння теоретичного матеріалу у податковій сфері.
	2	здобувач вищої освіти отримує за кожне теоретичне питання у випадку наявності суттєвих недоліків у відповіді, що свідчить про наявність фрагментарних знань у податковій сфері та базовий рівень знання механізмів функціонування державних фінансів, у т.ч. податкової системи та володіння методичним інструментарієм діагностики стану податкова системи
	3	здобувач вищої освіти отримує за кожне теоретичне питання у випадку наявності недоліків у відповіді, що свідчить про наявність фрагментарних знань у податковій сфері та середній рівень знання механізмів функціонування державних фінансів, у т.ч. податкової системи та володіння методичним інструментарієм діагностики стану податкова системи

Вид завдання	Бали	Критерій оцінювання
	4	здобувач вищої освіти отримує за кожне теоретичне питання у випадку наявності окремих недоліків чи неточностей у відповіді на теоретичне питання, що свідчить про достатній рівень знання механізмів функціонування державних фінансів, у т.ч. податкової системи та володіння методичним інструментарієм діагностики стану податкової системи
	5	теоретичне питання розкрито повністю, що свідчить про високий рівень знання механізмів функціонування державних фінансів, у т.ч. податкової системи та володіння методичним інструментарієм діагностики стану податкової системи
Практичне завдання (1 шт.)	0	відсутність розрахунку практичної ситуації, що не дає можливість оцінити формування компетентностей та отримання програмних результатів навчання у здобувача вищої освіти
	2	здобувач вищої освіти отримує за виконання задачі чи розв'язування практичної ситуації у випадку наявності значного обсягу помилок у розв'язуванні задачі, що свідчить про наявність фрагментарних знань з курсу «Податкова система»
	4	здобувач вищої освіти отримує за виконання задачі чи розв'язування практичної ситуації у випадку наявності суттєвих помилок в методиці розв'язання задачі чи значної кількості арифметичних помилок, що свідчить про базовий рівень здатності використовувати знання й практичні навички щодо особливостей організації державних фінансів, у т. ч. податкової системи для прийняття ефективних управлінських рішень
	6	здобувач вищої освіти отримує за виконання задачі чи розв'язування практичної ситуації у випадку наявності незначних помилок в методиці розв'язання задачі чи значної кількості арифметичних помилок, що свідчить про середній рівень здатності використовувати знання й практичні навички щодо особливостей організації державних фінансів, у т. ч. податкової системи для прийняття ефективних управлінських рішень
	8	здобувач вищої освіти отримує за виконання задачі чи розв'язування практичної ситуації у випадку наявності арифметичних помилок чи недоліків у оформленні методики розв'язання задачі, що свідчить про достатній рівень здатності використовувати знання й практичні навички щодо особливостей організації державних фінансів, у т. ч. податкової системи для прийняття ефективних управлінських рішень
	10	розрахунки практичної ситуації виконані правильно, сформовані повні висновки, що свідчать про високий рівень знання механізмів функціонування державних фінансів, у т.ч. податкової системи та володіння методичним інструментарієм діагностики стану податкової системи

Трудомісткість:

Загальна кількість годин 165 год.

Кількість кредитів 5,5.

Форма семестрового контролю екзамен.

Академічна доброчесність:

Здобувач вищої освіти повинен дотримуватись Кодексу академічної доброчесності та Кодексу про етику викладача та здобувача вищої освіти Полтавського державного аграрного університету.

Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає: самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей); посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації.

Списування під час контрольних заходів заборонені (у т. ч. із використанням мобільних пристроїв). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час онлайн тестування. Документи стосовно академічної доброчесності наведені на сторінці АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ ПДАУ:

<https://www.pdau.edu.ua/content/akademichna-dobrochesnist>

Дедлайни та перекладання:

Відвідування занять є обов'язковим. Виконання вправ на практичних заняттях виконуються під час проведення практичних занять, завдання самостійної роботи виконуються відповідно до переліку завдань протягом вивчення відповідної теми. Перекладання видів робіт відбувається відповідно до діючих нормативних документів.

Додаткові можливості для здобувачів вищої освіти:

Академічна мобільність

Для здобувачів вищої освіти є можливість опанування даної навчальної дисципліни, або іншої навчальної дисципліни в рахунок даної, за програмами академічної мобільності (внутрішньої / міжнародної) за наявними укладеними угодами (договорами) між Університетом та закладом-партнером та / або індивідуальними запрошеннями. Визнання та перезарахування результатів такого навчання відбувається спеціально створеною комісією на підставі поданих здобувачем вищої освіти відповідних документів з використанням Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи (ЄКТС). Організаційні процеси навчання за програмами академічної мобільності регламентуються Положенням про академічну мобільність здобувачів вищої освіти Полтавського державного аграрного університету. Документи стосовно академічної мобільності наведені на сторінці АКАДЕМІЧНА ДМОБІЛЬНІСТЬ ПДАУ:

<https://www.pdau.edu.ua/content/akademichna-mobilnist>

Неформальна/Інформальна освіта

На здобувачів вищої освіти поширюється право про визнання результатів навчання, набутих у неформальній / інформальній освіті. Набуття відповідних результатів навчання можливе після успішного опанування курсів (з документальним підтвердженням) на різноманітних навчальних платформах, зокрема: **Prometheus, Coursera, ВУМ online, EdEra, Українська академія лідерства, Інша Освіта** тощо. Особливості неформального / інформального навчання та процедури перезарахування їх як освітнього компоненту або частини освітнього компоненту регламентовані Положенням про порядок визнання результатів навчання, набутих у неформальній та інформальній освіті, здобувачами вищої освіти Полтавського державного аграрного університету. Документи стосовно неформальної / інформальної освіти наведені на сторінці НЕФОРМАЛЬНА / ІНФОРМАЛЬНА ОСВІТА ПДАУ:

Додаткові матеріали для представлення навчальної дисципліни:

Робоча програма навчальної дисципліни, анотація, матеріали в системі Moodle тощо.

Рекомендовані джерела інформації

Основні:

1. Аранчій В. І., Чумак В. Д., Безкровний О. В., Дорошенко О. О. Податкова система : навч. посібник. Полтава: ПДАА, 2018. 361 с.
2. Аранчій В. І., Чумак В. Д., Безкровний О. В., Мисник Т. Г., Дорошенко О. О. Податкові відносини суб'єктів підприємництва : управління та адміністрування: навч. посіб. Полтава: ПДАА, 2017. 473 с.
3. Безкровний О. В., Дорошенко О. О. Навчально-методичний посібник для аудиторної та самостійної роботи з дисципліни Податкова система для здобувачів вищої освіти очної та заочної форм навчання [9-те вид., доп. і перероб.]. Полтава : ПДАА, 2022. 185 с.
4. Податковий кодекс України [від 2 грудня 2010 р. № 2755-VI] зі змінами і доповненнями. URL : <http://www.zakon.rada.gov.ua> (дата звернення 20.08.2022).
5. Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України щодо забезпечення збалансованості бюджетних надходжень : закон України [від 30.11.2021 р. № 1914] URL : <http://www.zakon.rada.gov.ua>.
6. Про державний бюджет України на 2022 рік : закон України [від 02.12.2021 р. № 1928-IX]. URL : <http://www.zakon.rada.gov.ua>.

Допоміжні:

7. Андрущенко В. Л., Варналій З. С., Прокопенко І. А., Тучак Т. В. Податкові системи зарубіжних держав : навч. посіб. К. : КондорВидавництво, 2018. 222 с.
8. Калінеску Т. В., Корецька-Гармаш В. О., Демидович В. В. Адміністрування податків : навч. посіб. К. : Центр навчальної літератури, 2013. 290 с.
9. Піхоцький В. Ф. Ресурсні платежі та місцеві податки і збори : навч. посіб. К. : Професіонал, 2018. 304 с.
10. Податкова система : навч. посіб. / за заг. ред. Андрущенка В. Л. К.: „Центр учбової літератури”, 2017. 416 с.
11. Податкова система : навч. посіб. / [Баранова В.Г., Дубовик О.Ю., Хомутенко В.П. та ін.]; за ред. В.Г. Баранової. Одеса: ВМВ, 2019. 344 с.
12. Постанова КМУ від 21 травня 2014 р. № 236 „Про затвердження Положення про Державну фіскальну службу України” URL : <http://zakon.rada.gov.ua>. (дата звернення 10.08.2021).
13. Сідельникова Л. П., Чижова Т. В., Якуша Я. В. Оподаткування суб'єктів підприємництва : навч. посіб. К. : Ліра-К, 2013. 424 с.

Інформаційні ресурси мережі інтернет

1. Офіційний сайт Верховної Ради України. Режим доступу <http://rada.gov.ua>.
2. Сайт Державної фіскальної служби України. Режим доступу <http://www.svs.gov.ua>.

3. Офіційний сайт Держкомстату України. Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>.
4. Офіційний сайт Кабінету Міністрів України. Режим доступу <http://www.kmu.gov.ua>.
5. Офіційний сайт Міністерства Фінансів України. Режим доступу <http://www.minfin.gov.ua>.
6. Сайти періодичних видань:
 - сайт «Децентралізація влади». Режим доступу: decentralization.gov.ua/.
 - сайт газети «Голос України». Режим доступу: <http://www.golos.com.ua/article/255545>.
 - сайт журналу «Вісник державної фіскальної служби України» – www.visnuk.com.ua.